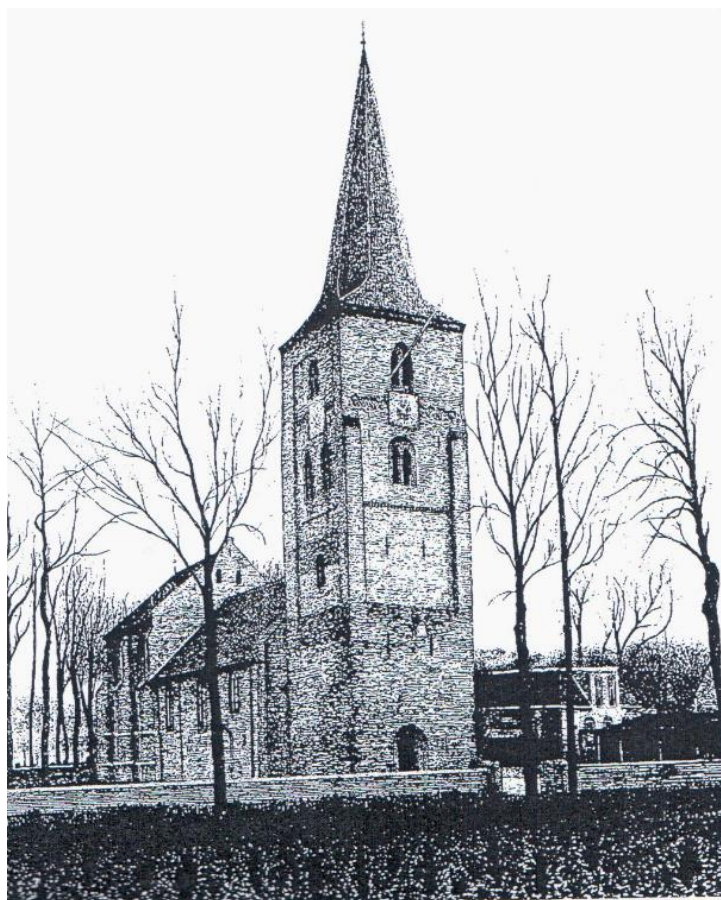

**Beleidsplan
van de
Dorpskerkgemeente
te Zuidlaren
2024**

*‘Wat is onze levensadem, de oergrond van ons bestaan,
in het lawaai en de verwardheid van het dagelijkse zijn?’*

De tekst op het titelblad is afkomstig uit R.J. Nijhof, T.A. Homan, *Wat bezielt ze nog .... Levensademverhalen Dorpskerkgemeente Zuidlaren*, uitgave in eigen beheer, Zuidlaren, 2018.

Profiel Dorpskerkgemeente Zuidlaren 2024

Profielschets

De Dorpskerkgemeente van Zuidlaren maakt deel uit van de Protestantse gemeente te Anloo-Zuidlaren i.w. Dit is een federatie van de Hervormde Gemeente te Anloo-Annerveen (Magnuskerk), de Gereformeerde Kerk van Zuidlaren (Laarkerk) en de Hervormde Gemeente te Zuidlaren (Dorpskerk).

De van oorsprong Hervormde Dorpskerkgemeente kent een lange geschiedenis. Al eeuwen speelt het kerkelijk leven van deze kerkelijke gemeente zich af in en om de middeleeuwse Dorpskerk van Zuidlaren. Deze uit de dertiende eeuw daterende kerk is een beeldbepalend gebouw binnen de dorpskern van Zuidlaren, waarvan door mensen binnen en buiten de kerkelijke gemeente de historische en monumentale waarde wordt erkend en gewaardeerd. Voor de kerkelijke gemeente van de Dorpskerk is dit romano-gotische kerkgebouw een geliefde plaats van samenkomst.

De Dorpskerkgemeente vormt een warme, open gemeenschap van mensen die een breed palet aan geloofsvisies vertegenwoordigen. Verschillen in geloofsbeleving en theologische opvattingen zijn binnen deze gemeente een gegeven. De van oorsprong Drentse hervormde gemeenteleden zijn vanouds veelal vrijzinnig. In de loop van de tijd hebben zich bij de gemeente mensen van elders gevoegd met een midden-orthodoxe en confessionele signatuur. In de afgelopen jaren hebben zich ook gelovigen van buiten de hervormde traditie bij de gemeente aangesloten. Hierdoor is een pluriforme gemeente ontstaan met leden uit zowel de rechter als de linker flank van de kerk.

De gemeente wil een plek bieden aan eenieder die God zoekt, en de gelegenheid creëren voor een open gesprek tussen gelovigen van verschillende signatuur. Daarbij wordt veel waarde gehecht aan respect voor elkaars opvattingen en ruimte voor verschil in beleving. Verschillen in afkomst, gaardheid, kerkelijke ligging of wat anders dan ook mag voor niemand een belemmering vormen deel te nemen.

De gezamenlijkheid in deze veelkleurige gemeente lijkt voor een belangrijk deel te liggen in een voorliefde voor een klassieke vorm van eredienst. Er wordt veel waarde gehecht aan een stijlvol vormgegeven oecumenisch-protestantse eredienst, waarin ruimte en waardering is voor passende muzikale ondersteuning. Er wordt waarde gehecht aan een gestructureerde, goed verzorgde liturgie, weloverwogen en zorgvuldig taalgebruik en een naar tekst en muziek verantwoorde liedkeuze. De stijl van de liturgie dient aan te sluiten bij de stijl van het middeleeuwse kerkgebouw; in harmonie komen beide het best tot hun recht en kan de samenkomst van de gemeente worden tot een eredienst in de eigenlijke zin van het woord.

Deze eredienst moet de gelovigen naast verdieping ruimte bieden voor rust en bezinning. Hierbinnen neemt de verkondiging een centrale plaats in. Aangezien de gemeente primair samenkomt rond Gods woord, vormt Bijbelse verkondiging een onmisbaar element in de eredienst. De gemeente waardeert een eigentijdse verkondiging die haar uitgangspunt neemt in de Bijbel. Deze verkondiging volgt niet de waan van de dag maar zoekt de grote lijnen en probeert aan de hand daarvan het leven van alle dag te duiden. Doel van de verkondiging moet liggen in spirituele groei zowel van de individuele gemeenteleden als van de gemeente als geheel. Ruimte voor vragen en twijfels, bij predikant en toehoorders, wordt daarbij gezien als een verrijking, als een mogelijkheid te komen tot nieuwe inzichten en geloofsverdieping.

Naast de verkondiging hebben uiteraard ook de sacramenten een belangrijke plaats in de samenkomst van onze kerkelijke gemeente. Binnen de gemeente wordt de doop bediend aan kinderen en volwassenen, en wordt gastvrij avondmaal gevierd, beide in een stijlvol vormgegeven liturgie naar oecumenisch-protestantse traditie.

De eerdergenoemde openheid van de Dorpskerkgemeente en het klassieke, oecumenisch-protestantse karakter van haar eredienst kunnen worden beschouwd als onderscheidende kenmerken. Deze karakteristieken zijn wezenlijk voor haar profiel. Nieuwkomers in onze gemeenten voelen zich veelal hierdoor aangesproken en snel in de gemeente opgenomen. De aantrekkingskracht die van dit profiel uitgaat verdient het gekoesterd te worden.

Behalve verschillen in geloofsopvatting en geloofsbeleving kent de Dorpskerkgemeente ook grote verschillen in betrokkenheid. De gemeente kent een kern

van actieve gemeenteleden die nauw betrokken zijn bij (de organisatie van) activiteiten van de gemeente en/of regelmatig de kerkdiensten in de Dorpskerk bezoeken. Daaromheen kent de gemeente een brede rand van mensen die in meer of mindere mate op afstand staan van het kerkelijk leven. Deze rand is geen homogene groep. De kerkelijke gemeente wil ook deze rand niet uit het oog verliezen, maar juist aan alle gelovigen de ruimte bieden om op eigen wijze God te zoeken en het geloof vorm te geven.

Daarom is de gemeente zich ervan bewust dat er naast de reguliere zondagse eredienst ook andere mogelijkheden geboden moeten worden voor ontmoeting met God en elkaar. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan bijzondere erediensten, aan activiteiten die zich in het bijzonder richten op (gezinnen met) kinderen en jongeren, aan vormingswerk voor volwassenen en aan de openstelling van het monumentale kerkgebouw ten behoeve van bijzondere evenementen. Bij veel van deze activiteiten wordt bewust samenwerking gezocht met de partnerkerken binnen de federatie of breder via de Raad van Kerken Zuidlaren met zusterkerken binnen het dorp Zuidlaren. Soms is ook bredere samenwerking met kerkelijke gemeenten in andere kernen binnen de gemeente Tynaarlo gewenst.

Bij alle activiteiten die de Dorpskerkgemeente organiseert of waarin zij zich laat betrekken is theologische verankering voor haar onontbeerlijk. De kerk is geen gezelligheidsclub maar heeft een specifieke roeping en opdracht als gemeente van Christus. Bij de keuze voor en uitvoering van activiteiten wil de gemeente trouw blijven aan deze roeping en opdracht. De keuze voor (deelname aan) te organiseren activiteiten heeft behalve een principiële ook een praktisch aspect: wij zijn een krimpende gemeente, wat betekent dat wij niet alles kunnen. Het potentieel aan vrijwilligers die zich voor onze gemeente willen inzetten moet met zorg besteed worden aan de kernactiviteiten van onze gemeente. Wij moeten vooral dat willen doen waarin we ons als kerk kunnen onderscheiden; andere zaken kunnen anderen beter. Alle activiteiten van de gemeente dienen daarom te passen binnen de 'kerntaak' van de kerk.

Overzicht van activiteiten

Bijzondere diensten

Reguliere erediensten

Gezamenlijke erediensten (*federatie*)

Oecumenische diensten (*Raad van Kerken Zuidlaren*)

Themadiensten

Cantatediensten

Drentse diensten

Vespers en Paascyclus (*federatie*)

Oecumenische Pinksterdienst (*Raad van Kerken Zuidlaren*)

Rouw- en trouwdiensten

Muzikale ondersteuning

Organisten, incidenteel: solisten

Cantorij (*federatie*)

Blaasorkest Sostenuto

Gelegenheidskoor

Vrijwillige ondersteuning eredienst

Kosters

Liturgisch bloemschikcommissie

Preekvoorziener

Bedieners camera t.b.v. digitale uitzending kerkdiensten

Koffieschenkers

Kerkauto

Schoonmakers

Jeugd

Kliederkerk (*federatie*)

Tienerdienst (*federatie*)

Tienerbijeenkomsten

Taizéreis (*federatie*)

World Servants (*federatie*)

Vormingswerk en ontmoeting volwassenen

Oecumenische gespreksgroepen (*Raad van kerken Zuidlaren*)

Kloosterweekend

Gespreksgroep 55-minners

Koffiedrinken na de dienst

Pastoraat

Vraaggestuurd pastoraat

Pastorale werkgroep, bezoeken

Wijkdames en -heren

Bezoek nieuw-ingekomenen

Pilot pastorale samenwerking (*federatie*)

Bezoek bij jubilea op de levensweg

Diaconie

Onderhoud graven

Voedselbank (*federatie*)

Vluchtelingen (*Raad van Kerken Zuidlaren*)

Bijzondere activiteiten in en om het kerkgebouw

Openstelling kerkgebouw in de zomer

Openmonumentendag

Feest van de Geest

Concerten en tentoonstellingen

Trouwlocatie

Bijzondere activiteiten buiten de kerk

Vrijwilligersavond

Zuidlaardermarkt

Communicatie

Samenklank (*federatie*)

Website (*federatie*)

Beleidsplan Dorpskerkgemeente Zuidlaren 2024

Missie en visie

De Dorpskerkgemeente wil een christelijke geloofsgemeenschap zijn die zoekt naar een vorm van leven en samenleven zoals God het bedoeld heeft, voor onszelf en voor de mensen om ons heen. Als volgelingen van Jezus Christus willen wij ons hierbij laten inspireren en bemoedigen door Zijn boodschap zoals die ons in het Evangelie is overgeleverd, om zo te groeien in liefde voor God en voor onze naasten. Door ons naar Gods Woord te richten willen wij leren in alles Hem te dienen en Zijn Evangelie in de wereld uit te dragen, tot eer van God en tot heil van onze naasten.

Tien kernpunten

1. De Dorpskerkgemeente is een warme, open geloofsgemeenschap van mensen die een breed palet aan geloofsvisies vertegenwoordigen. De gemeente wil plek bieden aan eenieder die God zoekt, en gelegenheid creëren voor een open gesprek tussen gelovigen van verschillende signatuur.
2. Onze onderlinge verschillen worden overstegen door een gemeenschappelijke voorliefde voor een klassieke vorm van eredienst. De Dorpskerkgemeente waardeert een stijlvolle oecumenisch-protestantse liturgie en is zeer gehecht aan haar Romano-gotische kerkgebouw als plaats van samenkomst. Liturgie en kerkgebouw verdienen het gekoesterd te worden.
3. De Dorpskerkgemeente hecht aan verkondiging die haar uitgangspunt neemt in de Bijbel. Er is behoefte aan eigentijdse verkondiging die grote actuele thema's duidt in het licht van het Evangelie, en die geloof en leven met elkaar verbindt. Ruimte voor verschillende opvattingen behoort tot de kernwaarden van onze gemeente.
4. Binnen de Dorpskerkgemeente is ruimte voor rust en bezinning, verdieping en spiritualiteit. Levensvragen mogen in alle eerlijkheid en openheid gesteld worden. Als gemeente willen wij ieder persoonlijk stimuleren tot geloofs- en levensverdieping en ondersteunen in een proces van spirituele groei. Het Evangelie vraagt van ons dat onze spirituele overtuigingen ook concreet

worden in de praktijk van ons dagelijks leven. Ook daaraan willen wij werken, om zo te worden tot een geloofwaardige, authentieke christelijke gemeenschap.

5. De spirituele rijkdom die het christendom biedt, willen wij niet alleen delen met elkaar, maar ook met mensen buiten onze kerkelijke gemeente. Allen die met ons willen nadenken over de zin van het leven zijn van harte welkom. Dit vraagt van ons als gemeente dat wij oog hebben voor de vragen en thema's die in de maatschappij leven, en aansluiting zoeken bij hen die zich in het bijzonder met deze thema's bezighouden.
6. Als christelijke gemeente hebben wij de opdracht om te zien naar elkaar. Deze pastorale opdracht geldt uitdrukkelijk de gehele gemeente. Daarom willen wij onze blik niet verengen tot de actieve kern van onze gemeente, maar onze zorg ook blijven richten op de brede rand van minder actieve gemeenteleden. Willen we dit onder de huidige omstandigheden waar maken, dan moeten wij werken aan gemeentebrede pastorale betrokkenheid: pastoraat is iets van ons allen.
7. Omdat onder bepaalde groepen gemeenteleden het kerkbezoek de laatste jaren afneemt, is het goed om naast de reguliere erediensten mogelijkheden voor informele ontmoeting te organiseren. Bijzondere aandacht verdienen initiatieven voor jongeren en (jonge) gezinnen. Voor alle activiteiten geldt dat ze moeten passen binnen de missie en visie van onze gemeente. Organisatie van dergelijke activiteiten vereist een goede organisatorische basis. Daaraan moet gewerkt worden.
8. In onze diaconale opdracht om als gemeente van Christus aandacht te hebben voor wie lijden onder armoede en onrecht, neemt de Diaconie het voortouw. Daarbij heeft zij in toenemende mate behoefte aan praktische ondersteuning vanuit de gemeente. Hieraan willen wij concreet vormgeven. Om zo breed mogelijk bijstand te kunnen blijven verlenen waar dat nodig is, zoekt de Diaconie samenwerking binnen de PKN-federatie Anloo-Zuidlaren, en in breder verband met andere Diaconieën binnen de burgerlijke gemeente Tynaarlo. Daarbij blijft zij waken voor een verantwoorde besteding van diaconale gelden.
9. Met onze rijke christelijke traditie, ons klassieke liturgische profiel en ons historische kerkgebouw hebben wij ons dorp iets te bieden. Bijzondere

muzikale diensten, concerten, lezingen en tentoonstellingen kunnen ook voor mensen met afstand tot de kerkelijke gemeente een uitnodiging zijn onze kerk te bezoeken. Ook zou kunnen worden nagedacht over de vraag hoe wij de functie van ons kerkgebouw als bezinningsplek zouden kunnen versterken. Belangrijk is dat de culturele en maatschappelijke activiteiten in en rond ons kerkgebouw aansluiten bij onze identiteit als kerkelijke gemeente: laten wij datgene doen waarin wij ons als kerk kunnen onderscheiden.

10. Vanuit de Dorpskerkgemeente willen we de komende jaren inzetten op een ontspannen manier van samenwerken met onze federatiepartners. We willen geen menskracht en energie verliezen door samenwerking te zoeken op terreinen waar dit niet van harte gaat, maar wel ruimte bieden aan initiatieven waarvan de organisatie soepel loopt. Zo hopen we op een organische manier de onderlinge band te kunnen versterken.

Beleidsplan 2024 in meer detail

1. Eredienst

Een belangrijke samenbindende factor binnen onze veelkleurige gemeente is een voorliefde voor een klassieke, stijlvolle oecumenisch-protestantse vorm van eredienst. De gemeenteleden die regelmatig de diensten in de Dorpskerk bezoeken hechten over het algemeen waarde aan zorgvuldig taalgebruik, een naar tekst en muziek verantwoorde liedkeuze, en weloverwogen passende muzikale ondersteuning. De verschillen in geloofsbeleving en theologische opvattingen die binnen de gemeente bestaan lijken binnen deze vorm van eredienst te worden overstegen. Bovendien wordt de waarde die binnen de Dorpskerk gehecht wordt aan een stijlvolle eredienst als onderscheidend ervaren; soms worden ook kerkgangers van buiten de gemeente erdoor aangetrokken. Het liturgisch profiel van de gemeente verdient het dan ook om gekoesterd te worden. Dit hoeft overigens niet te betekenen dat de liturgie een monolithisch geheel vormt waarbinnen geen variatie mogelijk is.

De komende jaren zou bezien moeten worden op welke manieren de betrokkenheid van gemeenteleden bij de eredienst kan worden vergroot zonder dat de liturgie haar stijlvolle karakter verliest. Hierbij kan gedacht worden aan betrokkenheid van gemeenteleden bij de inhoudelijke voorbereiding van de eredienst en de muzikale ondersteuning. Ook de bloemschikcommissie verdient, met name in de sterke tijden van het kerkelijk jaar, een zichtbare plaats voor haar artistieke bijdrage. Bij dit alles is het zaak dat er regelmatig contact is tussen predikant, kerkenraad, kerkmusici en gemeenteleden die actief bij de eredienst betrokken willen zijn, dit om zaken goed op elkaar af te stemmen.

In de komende jaren zou ook gekeken kunnen worden welke initiatieven op liturgisch gebied ruimte zouden kunnen krijgen. Bijzondere diensten, zoals cantatediensten, trekken vaak meer bezoekers dan een reguliere eredienst. Onder de bezoekers zijn ook vaak mensen van buiten de eigen kerkelijke gemeente, en ook onder de zangers en musici bevinden zich vaak mensen met afstand tot de kerk. Door het aanbieden van bijzondere diensten zouden we, passend bij het profiel van onze gemeente, iets kunnen bieden dat ook voor mensen met afstand tot de kerk uitnodigend is. Hiermee zouden we mede invulling kunnen geven aan onze missionaire opdracht. Predikant, kerkenraad en

kerkmusici hebben hierin een taak, maar ook contacten met musici en muziekgezelschappen buiten de gemeente zijn hierbij belangrijk.

Ruimte voor jonge gezinnen en kinderen binnen de eredienst valt momenteel moeilijk te realiseren, eenvoudigweg omdat zij de reguliere diensten over het algemeen niet bezoeken. Bijzondere vormen van samenkomst, zoals gezinsdiensten en Kliederkerk, kunnen daarom een waardevolle aanvulling zijn. De organisatie hiervan vereist wel de nodige afstemming. Waar ruimte gezocht wordt voor jeugd en jonge gezinnen moet ook zorg en aandacht blijven voor de trouwe, veelal wat oudere kerkgangers. Bovendien moet voorkomen worden dat door een 'tweesporenbeleid' verschillende groepen binnen de gemeente langzaam van elkaar vervreemden. Het zou daarom goed zijn wanneer gezocht wordt naar manieren waarop de reguliere eredienst en initiatieven als Kliederkerk zowel wat betreft inhoud als wat betreft tijdstip op elkaar kunnen aansluiten, zonder elkaar in de weg te zitten of te verdringen. Het is van belang de predikant, de kerkenraad en de kliederkerk-/gezinsdienstcommissie met elkaar in gesprek blijven over mogelijkheden en onmogelijkheden.

Tenslotte is het zaak de komende jaren te zorgen voor zoveel mogelijk regelmaat. De ervaring leert dat onvoorspelbaarheid een negatief effect heeft op het kerkbezoek. Het is daarom belangrijk diensten zoveel mogelijk op vaste momenten en vaste plaatsen te houden. Ook vaste bijzondere diensten (gezinsdienst, oogstdankdienst, vespers etc.) kunnen het beste zoveel mogelijk hun vaste moment en plaats behouden, opdat wij als gemeente in onze Dorpskerk de lofzang gaande houden.

2. Verkondiging

Een centrale plaats in de eredienst dient te worden ingeruimd voor de verkondiging van Gods Woord. De gemeente deelt de overtuiging dat de Bijbel hierin onze primaire bron is. De Bijbel is het boek waarin wij God leren kennen en richtlijnen vinden om Hem te kunnen dienen. Ook helpt de Bijbel ons ons leven in de huidige wereld duiding en zin te geven. De verhalen en teksten in de Bijbel weerspiegelen echter een tijd en cultuur die ons in veel opzichten vreemd is. Dat vraagt om deskundige interpretatie (exegese) en om een doordachte vertaalslag (hermeneuse) die de kloof tussen de 'wereld van de Bijbel' en 'onze wereld' overbrugt.

Onze wereld stelt ons voor tal van uitdagingen. Zowel in ons persoonlijke leven als ook op het wereldtoneel spelen zich gebeurtenissen af die ons raken. Deze actualiteit verdient ruimte binnen de eredienst. Naast de gebeden biedt ook de verkondiging hiervoor gelegenheid. Idealiter biedt de verkondiging de gemeente naast stof tot persoonlijke bezinning en bemoediging, ook reflectie op actuele thema's en een theologische duiding daarvan. Eigentijdse verkondiging die haar uitgangspunt in de Bijbel neemt, laat zich hierbij niet leiden door de waan van de dag, maar beziet de actualiteit in breder perspectief. Zij zoekt de grote lijnen en probeert aan de hand daarvan het leven in deze wereld te duiden.

Doel van alle verkondiging moet zijn: het bevorderen van spirituele groei. De verkondiging dient erop gericht zijn de individuele gemeenteleden te ondersteunen bij en stimuleren tot geloofsverdieping, en te zoeken naar een verbinding tussen het christelijk geloof en het leven van alledag. Tegelijkertijd is het goed wanneer de gemeente als geheel herinnerd wordt aan haar roeping en opdracht, en bepaald wordt bij haar plaats in deze wereld.

Bij dit alles is behoefte aan ruimte. Binnen de Dorpskerkgemeente is een breed palet aan geloofsvisies vertegenwoordigd, van rechtzinnig tot vrijzinnig, waarmee in de verkondiging rekening gehouden moet worden. Respect voor andermans opvattingen behoort tot de kernwaarden van onze geloofsgemeenschap. Kritische vragen en twijfel, bij predikant en toehoorders, worden gezien als een verrijking, als een mogelijkheid om te komen tot nieuwe inzichten en geloofsverdieping. Gelegenheid om na afloop van de eredienst met elkaar in gesprek te gaan over de preek zou hieraan een waardevolle bijdrage kunnen leveren.

Thematisch sluit de prediking bij voorkeur aan bij de lezingen zoals die worden voorgesteld in het Oecumenisch leesrooster. Wat de vorm ervan betreft, verwacht de gemeente een goed doordacht verhaal, met een heldere lijn en een actuele boodschap. De gemeente hecht aan weloverwogen en zorgvuldig taalgebruik, dat getuigt van eerbied voor God en past binnen het in de Dorpskerk gekoesterde liturgische profiel.

3. Spiritualiteit en levensverdieping

Een kerkelijke gemeente dient bij uitstek een plaats te zijn waar ruimte is voor spiritualiteit en verdieping, waar mensen kunnen nadenken over de vragen die

het leven aan hen stelt, en waar zij moed en kracht krijgen om dat leven aan te kunnen.

Levensvragen gaan per definitie gepaard met twijfel: ze knagen aan vaste overtuigingen en ondergraven eerder verworven standpunten. Als kerkelijke gemeente willen wij een plaats zijn waar zulke levensvragen in alle eerlijkheid en openheid gesteld mogen worden. Alleen zo komt een mens tot verdieping en spirituele groei. De taal van het geloof kan daarbij woorden geven aan wat mensen ervaren, en het denkkader van de christelijke traditie biedt mogelijkheden om alwat mensen in het leven overkomt, te bezien in een breder perspectief.

Wij kunnen daarbij putten uit een traditie van eeuwen: naast de Bijbel, die ons als leidraad dient voor ons leven in deze wereld, heeft het christendom zeer veel waardevolle geschriften voortgebracht die getuigen van diepe wijsheid en een doorleefde spiritualiteit. Als christenen mogen wij ons laten inspireren door deze spirituele traditie, en zo toenadering zoeken tot God en tot elkaar.

Indachtig de opdracht Gods Woord in deze wereld te verkondigen, beschouwen wij het als onze missie de spirituele rijkdom die het christendom te bieden heeft, niet alleen te delen met elkaar, maar ook met mensen buiten onze kerkelijke gemeente. Bij velen in onze maatschappij leeft een behoefte aan spiritualiteit: mensen zoeken in allerlei richtingen naar antwoorden op levensvragen. In hun zoektocht naar zingeving vinden ze echter zelden de weg naar de kerk; het imago dat de kerk heeft overgehouden aan haar starre houding in het verleden en het beeld van het christendom dat momenteel in de media overheerst vormen voor veel mensen een belemmering. Wie worstelt met existentiële vragen is over het algemeen niet geholpen met 'kant-en-klare' antwoorden of oppervlakkige blijheid; deze doen immers geen recht aan de realiteit van het leven. Zo iemand heeft veeleer behoefte aan ruimte om zijn gedachten te vormen, een fundament om ze mee te onderbouwen en taal om er uitdrukking aan te geven. Onze gemeente zou een plek kunnen bieden aan *allen* die willen nadenken over de zin van het leven en alles wat in dat leven op een mens afkomt.

Willen wij als gemeente de rijkdom van onze traditie kunnen delen met spirituele zoekers buiten de kerk, dan moeten wij bereid zijn ons open te stellen voor de vragen en de thema's die breed in de maatschappij leven, niet in de laatste plaats ook onder jongeren. De wereldproblemen betreffen per definitie ook ons als kerkmensen. Milieu en klimaat, wereldvrede en vluchtelingen-

problematiek, discriminatie en (economische) ongelijkheid gaan ook ons aan, en raken aan voor kerkmensen vertrouwde begrippen als schepping, gerechtigheid en vrede. Maar ook op meer persoonlijk vlak zijn er thema's die in ieder leven vroeg of laat aan de orde zijn; te denken valt aan afnemende gezondheid en ziekte, verlies en rouw, relaties en eenzaamheid.

Christelijke spiritualiteit en levensverdieping moeten zich, ten slotte, niet beperken tot denken en praten, maar uiting krijgen in ons dagelijks leven. Een doorleefde spiritualiteit vindt weerklank in de keuzes die wij maken, de manier waarop wij ons dagelijks leven inrichten, de houding die wij tegenover anderen aannemen. Alleen zo kan er een geloofwaardige samenhang zijn tussen geloof en leven, alleen zo zijn wij als christenen authentiek en geloofwaardig. Hierin kunnen wij als gelovigen elkaar uitdagen en steunen, en aansluiting zoeken bij hen die buiten de kerk een verantwoord leven nastreven.

Spiritualiteit en levensverdieping vormen een gebied waar binnen de Dorpskerkgemeente nog terrein te winnen valt. Onze gemeente vertegenwoordigt een breed palet aan geloofsvisies en kent grote verschillen in geloofsbeleving en theologische opvattingen. Inhoudelijke gesprekken daarover worden echter nauwelijks gevoerd. De huidige vormingsactiviteiten, die in samenwerking met de lokale Raad van Kerken worden aangeboden, hebben bovendien een overwegend binnenkerkelijk karakter, waardoor een gesprek met mensen buiten de kerkelijke gemeente niet of nauwelijks plaatsvindt.

Het zou goed zijn wanneer in de komende jaren een spiritueel bezinningsproces op gang gebracht zou kunnen worden dat ons ieder persoonlijk stimuleert tot geloofs- en levensverdieping en dat onze gemeente als geheel vormt tot een geloofwaardige, authentieke christelijke gemeenschap. Voor de concrete invulling van dit proces hoeven wij niet vanaf een nulpunt te beginnen; er zijn tal van initiatieven en werkvormen beschikbaar waarvan wij gebruik kunnen maken, en waar ook eerder gebruik van gemaakt is. Te denken valt aan een kloosterweekend of Taizéreis, meditatiecursus of -wandeling, gespreksgroepen en leerhuizen, maar uiteraard mogen ook andere ideeën ruimte krijgen.

Hiernaast zou nagedacht kunnen worden over manieren waarop wij als kerkelijke gemeente een plek van bezinning voor het dorp kunnen zijn. Welke thema's leven er breed, ook buiten de kerk? Welke mensen/organisaties zijn inhoudelijk met dergelijke thema's bezig? Welke mogelijkheden tot verbinding zien wij? En wat hebben wij daarin te bieden? Concreet kan gedacht worden aan een lezingencyclus rond actuele thema's, culturele en muzikale activiteiten in en

rond ons kerkgebouw die (inhoudelijk) aansluiten bij onze identiteit, rouw- en verliesbegeleiding.

4. Pastoraat

Zoals God omziet naar ons mensen, zo moeten ook wij mensen omzien naar elkaar. Dit geldt bovenal allen die lid zijn van Zijn Kerk. Wij allen zijn geroepen elkaar te steunen, te bemoedigen en te troosten, er voor elkaar te zijn op de mooie momenten en in de moeilijke perioden van het leven.

In de protestantse kerkelijke gemeente is deze gezamenlijke verantwoordelijkheid voor elkaar van oudsher als bijzondere taak toebedeeld aan de predikant en de ouderlingen. In de huidige tijd, waarin de gemeente het moet doen met een steeds geringer aantal ambtsdragers, is de inzet en betrokkenheid van andere vrijwilligers echter onontbeerlijk.

De Dorpskerkgemeente prijst zich gelukkig dat zij voor haar pastorale taak een beroep kan doen op een enthousiaste groep pastorale medewerkers die vanuit overtuiging en met plezier helpen het pastoraat in de gemeente concreet vorm te geven. Samen met de predikant en de pastorale ouderlingen onderhouden zij namens de gemeente contact met gemeenteleden die door ziekte of andere omstandigheden onze bijzondere aandacht verdienen. Hierbij gaat het uitdrukkelijk ook om mensen die tot de rand van onze kerkelijke gemeente gerekend moeten worden.

Om de werklast voor allen die betrokken zijn bij het pastorale werk van de gemeente zo klein mogelijk te houden is ervoor gekozen de pastorale zorg over de vrijwilligers te verdelen op basis van beschikbaarheid en affiniteit. Hierdoor is een evenwichtige verdeling mogelijk over de beschikbare menskracht en kan gestreefd worden naar een zo passend mogelijk pastoraal aanbod. De verdeling vindt plaats in de vergaderingen van de Pastorale werkgroep, waarin predikant, pastorale ouderlingen en pastorale medewerkers elkaar regelmatig treffen.

Het pastoraat in onze gemeente is momenteel nog individueel en hoofdzakelijk aanbodgericht. Omdat de gemeente naar verwachting in de toekomst niet langer zal kunnen beschikken over een voltijds predikant en het wellicht ook met minder ouderlingen en vrijwilligers zal moeten doen, moet in de komende jaren de beweging gemaakt worden naar een vraaggestuurde vorm van pastorale zorg. Ook is het goed na te denken over de vraag of bepaalde vormen van groeps-pastoraat uitkomst kunnen bieden.

Van de gemeente vergen dergelijke veranderingen een omslag in denken. De komende jaren zal daarom gewerkt moeten worden aan het 'pastoraal activeren' van de gemeente. Binnen de gemeente zal het besef moeten groeien dat gemeentepastoraat iets van ons allen is. Gemeentelieden moeten gestimuleerd worden na te denken over hun eigen pastorale rol. Daarnaast moeten zij leren actief te vragen om pastorale zorg voor zichzelf en voor mensen in hun omgeving. Hierover moet duidelijk met de gemeente gecommuniceerd worden.

In het kader van de federatieve samenwerking loopt er momenteel een pilot in de wijk Westlaren. Doel hiervan is te bezien in hoeverre op pastoraal gebied samenwerking met de Laarkerk mogelijk is. In dit kader is in deze wijk inmiddels de bezorging van het kerkblad gezamenlijk georganiseerd en zijn er plannen om ook de bezorging van bloemen gezamenlijk te coördineren. Het pastoraal bezoeken van gemeenteleden blijft de verantwoordelijkheid van de eigen gemeente.

5. Gemeenschapsvorming

De Dorpskerkgemeente kent een kern van actieve gemeenteleden die nauw betrokken zijn bij (de organisatie van) activiteiten van de gemeente en/of regelmatig de kerkdiensten in de Dorpskerk bezoeken. Daaromheen kent de gemeente een brede rand van mensen die in meer of mindere mate op afstand staan van het kerkelijk leven. Met name sinds de coronapandemie is de laatstgenoemde groep kerkleden relatief gezien groter geworden, terwijl de actieve kern langzaam slinkt. Daarom is de gemeente zich ervan bewust dat het goed is wanneer er naast de reguliere zondagse eredienst ook andere mogelijkheden voor ontmoeting geboden worden.

Hoewel de van oorsprong hervormde gemeente van Zuidlaren niet een traditie lijkt te hebben van kerkelijke 'gezelligheidsbijeenkomsten' is het zaak de komende jaren te investeren in activiteiten waarbij gemeenteleden elkaar informeel kunnen ontmoeten. De behoefte hieraan is gebleken bij een groep gemeenteleden in de middengeneratie die eerder betrokken waren bij het kerkelijk (jeugd)werk; velen van hen zijn in de afgelopen jaren op afstand komen te staan, maar hechten wel aan (onderling) contact. Ook oudere gemeenteleden hebben uitdrukkelijk te kennen gegeven te hechten aan informele ontmoetingsmomenten, zoals tijdens het koffiedrinken na de dienst en de jaarlijkse Vrijwilligersavond.

Het zou goed zijn om met elkaar na te denken over een goede organisatorische basis voor dergelijke activiteiten. Nu komen plannen vaak niet tot uitvoering, ontbreekt regelmaat en is de communicatie gebrekkig of ondoorzichtig. Een voortrekker binnen de kerkenraad, een jaarplanning en goed contact met (vrijwilligers binnen) de doelgroep zouden onze organisatorische traagheid wellicht kunnen compenseren.

Bij de keuze voor en uitvoering van alle gemeenschapsvormende activiteiten wil de gemeente overigens trouw blijven aan haar roeping en opdracht als gemeente van Christus. De georganiseerde activiteiten moeten dan ook passen binnen de missie en visie van de Dorpskerkgemeente. Daarnaast moet ervoor gewaakt worden dat de organisatielast voor onze actieve gemeenteleden te zwaar wordt. Het beperkte potentieel aan vrijwilligers die zich voor onze gemeente willen inzetten, moet met zorg besteed worden aan die initiatieven die wij als onze kernactiviteiten beschouwen.

6. Jeugd en jongeren

Sinds een aantal jaren wordt het jeugdwerk voor kinderen in de basisschoolleeftijd georganiseerd in samenwerking met de Laarkerk; hieronder vallen de reeds eerdergenoemde Kliederkerk en gezinsdiensten, en de Kerst- en Palmvasenviering. Sinds het kinderwerk op deze manier georganiseerd wordt, komen er in de Dorpskerk op gewone zondagen geen kinderen meer in de kerk.

Van de tieners die bij de Dorpskerkgemeente staan ingeschreven hebben enkele aansluiting gevonden bij jeugdactiviteiten die vanuit de Laarkerk georganiseerd worden. Dit geldt echter niet voor alle Dorpskerktieners; een deel van hen voelt zich niet aangesproken door het evangelicale karakter van sommige van de aangeboden activiteiten. Gedurende enkele jaren zijn er voor de middelbare scholieren in de Dorpskerkgemeente bijeenkomsten georganiseerd door twee jeugdouders. Deze bijeenkomsten in huiselijke kring werden zeer gewaardeerd en trokken een vaste groep jongeren uit onze gemeente. Op dit moment heeft de gemeente geen jeugdouders meer en worden er geen eigen tieneractiviteiten meer georganiseerd. De vroegere deelnemers zijn inmiddels allemaal 16+.

Kortom, wij zijn een vergrijzende gemeente met enkele jongere gezinnen, zonder geregelde kerkgang, en een kleine groep jongeren van wie slechts enkelen met regelmaat de eredienst bezoeken. Hierin verschilt onze gemeente niet van

veel andere kerkelijke gemeenten in ons land. De vergrijzing van onze kerkelijke gemeente leidt uiteraard tot zorgen ten aanzien van haar toekomst, maar wij willen ons daardoor niet laten ontmoedigen. Dit betekent niet dat we willen proberen 'de jeugd weer in de kerk te krijgen' met (liturgische) vernieuwing of activiteiten die niet passen bij het karakter van onze gemeente. Meestal oogsten zulke pogingen immers slechts onbestendig resultaat, terwijl ze vaak leiden tot vervreemding van andere groepen binnen een gemeente. Wel willen we koesteren wat we hebben.

Concreet betekent dit, dat wij als gemeente onze jongeren gelegenheden willen bieden voor ontmoeting en verdieping. Voor de kinderen uit de basisschoolleeftijd kunnen gezinsdiensten en Kliederkerk hieraan bijdragen. Daarnaast hechten wij als gemeente waarde aan inhoudelijke vorming door middel van basiscatechese. Al deze activiteiten kunnen goed worden georganiseerd in federatief verband. De enkele kerk betrokken jongeren in onze gemeente geven te kennen de reguliere kerkdiensten 'wel prima' te vinden en geen behoefte te hebben aan bijzondere diensten. Wel missen zij mogelijkheden tot inhoudelijke verdieping buiten de eredienst. Voor deze jongeren zouden speciale bijeenkomsten over actuele (geloofs)thema's uitkomst kunnen bieden. Gezien hun geringe aantal is het echter ook het overwegen waard om te proberen de jongeren aansluiting te laten vinden bij verdiepende activiteiten waaraan nu vooral oudere gemeenteleden deelnemen. Dit zou wellicht hun integratie in de gemeente kunnen bevorderen. Themakeuze en werkvormen zouden hierop moeten worden afgestemd.

7. Diaconie

Als kerkelijke gemeente willen we betrokken zijn bij de wereld om ons heen. Als volgelingen van Jezus Christus zijn wij immers allen geroepen om in het bijzonder aandacht te hebben voor wie lijden onder armoede en onrecht. In het werk van de Diaconie proberen we als gemeente aan deze roeping concreet invulling te geven. Daarom zijn er namens de Dorpskerkgemeente diakenen actief betrokken bij verschillende diaconale projecten, en wordt er binnen de gemeente geld ingezameld voor diaconale doelen dichtbij en verder weg.

Deze taken moet onze Diaconie zien te volbrengen met een marginale bezetting. Mede hierom wordt op dit punt samenwerking gezocht binnen de federatie. Daarbij is het doel een zo efficiënt mogelijke inzet van menskracht,

middelen en geld voor diaconaal werk dat de grenzen van onze kerkgemeenschap overstijgt. Om zo breed mogelijk hulp en bijstand te kunnen blijven verlenen waar dat nodig is, wordt ook gesproken over samenwerking in breder verband, met de Diaconieën van andere kerkelijke gemeenten binnen de burgerlijke gemeente Tynaarlo; in een dergelijk groter verband is het wellicht gemakkelijker grotere projecten op te pakken.

Naast haar werk in de samenleving heeft de Diaconie binnen onze kerkelijke gemeente de taak het gemeentelven en de eredienst praktisch te ondersteunen. Ook bij de uitvoering van deze taak zoekt de Diaconie naar extra menskracht. Voor velen binnen onze gemeente is een ambtsperiode als diaken geen optie, maar tegelijkertijd zijn er altijd wel mensen die 'iets willen doen.' Een 'schil' van betrokken Dorpskerkers, die de praktische uitvoering van het diaconale werk van onze gemeente wil ondersteunen, zou uitkomst kunnen bieden. Hierbij kan gedacht worden aan kleine taken als hulp bij collecteren of voorbereiden van een Avondmaalsdienst, of aan (tijdelijke) betrokkenheid bij diaconale projecten.

Een niet onbelangrijk deel van het werk van onze Diaconie bestaat ten slotte in het inzamelen en verantwoord besteden van diaconale gelden. Voor de inzameling van gaven tijdens de eredienst wordt uitgegaan van het collecterooster dat is opgesteld door de landelijke kerk; dit rooster wordt aangevuld met enige doelen die ons na aan het hart liggen. Daarnaast wordt om het jaar een lokaal diaconaal project gekozen waaraan twee jaar lang bijzondere aandacht besteed wordt. Bij de keuze voor doelen en projecten buiten het landelijke collecterooster moet het oogmerk van het gesteunde werk passen bij de identiteit van onze gemeente en moet de betrouwbaarheid van de gesteunde organisatie onbetwist zijn. Ook transparantie over de besteding van het geld is belangrijk. Dit alles om de geloofwaardigheid van onze Diaconie en haar werk te waarborgen.

8. Kerk naar buiten toe

Als gemeente van Christus hebben wij de opdracht het evangelie te verkondigen in de wereld. Voor een gemeente als de onze is dit geen eenvoudige opdracht. Om te beginnen ontbreekt het ons aan menskracht voor missionair werk. Bovendien bestaat er bij velen van ons een zekere verlegenheid om het geloof actief uit te dragen aan mensen buiten de kerk. Toch heeft onze gemeente het dorp Zuidlaren iets te bieden.

Eerder is al opgemerkt dat wij als gemeente een plaats van bezinning zouden kunnen bieden ten aanzien van thema's die breed in de maatschappij leven. Ook leent ons klassieke liturgische profiel zich voor bijzondere muzikale diensten. Bijzondere diensten, zoals cantatediensten, maar ook concerten, lezingen en tentoonstellingen kunnen voor mensen met afstand tot de kerkelijke gemeente een uitnodiging zijn onze kerk te bezoeken.

Onze middeleeuwse Dorpskerk is bij dit alles een wezenlijke factor. Behalve een geliefde plaats van samenkomst voor onze gemeente, is zij een historisch monument dat ook door mensen buiten onze kerkelijke gemeente gewaardeerd wordt. De centrale ligging van het gebouw binnen de kern van Zuidlaren geeft mogelijkheden om aan te haken bij activiteiten die vanuit het dorp georganiseerd worden. Daarbij moet er uiteraard op gelet worden dat de culturele en maatschappelijke activiteiten in en rond ons kerkgebouw niet conflicteren met onze identiteit als kerkelijke gemeente. Ook is het belangrijk dat er een goede organisatorische basis gevonden wordt van waaruit dergelijke activiteiten georganiseerd of gecoördineerd kunnen worden.

Om ons gebouw te kunnen openstellen voor activiteiten buiten de eredienst is het van belang dat er in en om het gebouw voldoende faciliteiten gecreëerd worden voor de ontvangst van een grote groep mensen. Het is aan de kerkrentmeesters om op dit punt voorzieningen te treffen.

9. Samenwerking

Onze Hervormde Dorpskerkgemeente is sinds 2008 gefedereerd met de Hervormde Gemeente van Anloo-Annervée (Magnuskerk) en de Gereformeerde Kerk van Zuidlaren (Laarkerk). Doel van deze federatie was destijds het intensiveren van de onderlinge samenwerking; de verwachting was dat dit op termijn zou uitmonden in een fusie. Na vijftien jaar zijn de meningen over de toekomst van de federatie binnen de Dorpskerkgemeente verdeeld. De vraag hoe wij ons als Dorpskerk in de toekomst willen verhouden tot de andere kerkelijke gemeenten binnen de federatie is een thema dat gepaard gaat met de nodige emotie.

Op dit moment bestaat binnen de Dorpskerkgemeente onvoldoende draagvlak voor een fusie met de kerkelijke gemeenten van de Magnuskerk en de Laarkerk. Van 'bovenaf' nauwere samenwerking forceren of een fusie 'erdoor drukken' zou geen recht doen aan de gevoelens van een groot deel van onze gemeenteleden; de kans dat bij een fusie een deel van hen op enig moment afhaakt, is tamelijk

groot. Een tijd waarin de kerk het moeilijk heeft, vraagt om kerkelijk beleid dat erop gericht is zo veel mogelijk mensen bij de kerk betrokken te houden en geen mensen van de kerk te vervreemden. Daarom vraagt de samenwerking met onze partnergemeenten om zorgvuldigheid en rust in beleid, maar vooral ook om sensitiviteit en aandacht voor onderliggende emoties.

Aarzelingen ten aanzien van verdergaande federatieve samenwerking bestaan overigens niet alleen binnen de Dorpskerkgemeente. Ook op federatieniveau is onlangs geconstateerd dat het (snel) toewerken naar een fusie momenteel niet vruchtbaar is. Dit vraagt om een nieuwe kijk op de samenwerking tussen de partnergemeenten, waarvoor vanuit de Federatieraad een aanzet gedaan wordt.

Tegelijkertijd moeten we realistisch zijn en constateren dat onze kerkelijke gemeente, net als de meeste andere kerkelijke gemeenten, het in de toekomst moet doen met minder menskracht en minder inkomsten. Daarnaast is in de afgelopen jaren gebleken dat er weldegelijk terreinen zijn waarop in federatief verband goed kan worden samengewerkt.

Vanuit de Dorpskerkgemeente willen we daarom de komende jaren inzetten op een ontspannen manier van samenwerken met onze federatiepartners. Dat denken we te bereiken door samen op te trekken waar dat eenvoudig kan, en samen die initiatieven te ontplooien waarvan de organisatie soepel loopt. Anderzijds willen we geen menskracht en energie verliezen door samenwerking te zoeken op terreinen waar dit niet van harte gaat. Ook willen we niet langer energie laten wegvloeien door moeizame gesprekken over wel of niet fuseren. Wel willen we onderzoeken hoe we op een 'organische' manier met onze federatiepartners kunnen samenwerken, en hen opzoeken op terreinen waar samenwerking noodzakelijk is of voor de hand ligt. Onderlinge solidariteit tussen de drie federatieve gemeenten is daarbij wat ons betreft een kernwaarde. Zo hopen we de komende jaren de onderlinge band te kunnen versterken.